

Ted Lindquist, KSO- samordnare

2021-01-29

Er ref: SSM 2020-5463-1

Strålsäkerhetsmyndigheten
171 16 STOCKHOLM

Yttrande över Strålsäkerhetsmyndighetens förslag till föreskrifter om konstruktion, värdering och redovisning samt drift av kärnkraftsreaktorer

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har remitterat rubricerade förslag till Kärnkraftskommunernas Samarbetsorgan (KSO) för synpunkter senast 2021-01-29. SSM:s förslag omfattar tre nya föreskrifter som rör konstruktion, analys och drift av kärnkraftreaktorer. Föreskrifterna är tänkta att börja tillämpas den 1 januari 2022.

Härmed föreläggs SSM ett gemensamt yttrande från de kärntekniska kommunerna genom Kärnkraftskommunernas Samarbetsorgan (KSO). KSO företräder som samarbetsorgan de fem kärntekniska kommunerna. Utöver detta yttrande kan också berörda kommuner respektive de lokala säkerhetsnämnderna, som myndigheter under regeringen, komma att avge egna yttranden.

Inledningsvis vill Kärnkraftskommunerna understryka att KSO inte är något expertorgan i kärntekniska frågor utan företräder de fem kommunerna med kärntekniska anläggningar. Samtidigt vill KSO påtala att de förtroendevalda i kommunerna besitter mycket kunskap och erfarenhet inom området som framgår nedan. Samtidigt är beslutsfattarna lekmän i detta sammanhang och företräder således inte något expertorgan inom området. För sitt uppdrag är de därför beroende av kompetensen hos opartiska expertmyndigheter och kraftindustrin för att kunna hantera dessa mycket tekniskt betingade och komplexa strålsäkerhetsfrågor på bästa sätt.

Kärnkraftskommunerna konstaterar med tillfredsställelse att föreliggande förslag efter en mycket omfattande uppdatering av tidigare föreskrifter har som huvudsyfte att upprätthålla och förbättra strålsäkerheten på kärnkraftverken. De nya föreskrifterna om konstruktion, analys och drift av kärnkraftreaktorer täcker alla aspekter av strålsäkerhet: säkerhet, strålskydd och fysiskt skydd. De beaktar krav enligt EU-förordningar och internationella standarder och ska bland annat leda till att kärnkraftreaktorernas möjligheter att hantera radiologiska nödsituationer förbättras och att skyddet mot antagonistiska händelser förstärks. Krav ställs också på ytterligare analyser av hur anläggningarna klarar av att hantera inre och yttre händelser som kan leda till tidiga och stora utsläpp av radioaktiva ämnen.

KSO vill i sammanhanget nämna att samarbetsorganet i sin verksamhetsplan 2019-2022 har som mål att fokusera på följande områden: kärnsäkerhetsfrågor nationellt och internationellt, kärnavfallsfrågan och slutförvarsprocessen, rivningsplanering samt omvärldsfrågor och informationsspridning. Således är kärn- och strålsäkerhet ett av KSO:s fokusområden.

För samarbetsorganet sker detta även genom kunskapsinhämtning och omvärldsbevakning i form av deltagande i nationella och internationella seminarier och projekt arrangerade av EU- kommissionen, IAEA, det europeiska nätverket för kärntekniska kommuner GMF, Kärnavfallsrådet och SSM. KSO genomför även gemensamma studie- och arbets-resor för KSO:s fem medlemskommuner. Således finns kompetens inom strålsäkerhetsområdet i de kärntekniska kommunerna. Även de lokala säkerhetsnämnderna bör nämnas, som statliga nämndsmyndigheter under regeringen, med huvuduppgifterna att ha insyn i verksamheten vid de kärntekniska anläggningarna och att informera allmänheten.

KSO menar att arbetet för att uppdatera ifrågasvarande föreskrifter, som pågått sedan 2013, måste anses som mycket angeläget i syfte att modernisera och tydliggöra kravbilden för de svenska kärnkraftsreaktorerna. Samtidigt konstateras att kärnkraftsreaktorerna nu går in i ett nytt skede där driften går utöver anläggningarnas drifttid och livslängd på cirka 40 år. Detta medför att det ställs ytterligare krav på tillståndshavarna att säkerställa både att strålsäkerheten upprätthålls och att den successivt fortsätter att förbättras. Av remissen framgår också att föreskrifterna även kan tillämpas för eventuella nybyggda kärnkraftreaktorer.

Kärnkraftskommunerna ser också positivt på att tidigare reglering och tillståndsgivning från myndighetens sida nu troligen blir överskådligare genom att flera av de tidigare föreskrifterna har förts samman och utvecklats för att leva upp till internationella standarder och styrdokument inom strålsäkerhetsområdet.

KSO menar att strålsäkerheten vid de kärntekniska anläggningarna alltid måste sättas i första rummet. Ett stort ansvar åvilar då anläggningsägarna. Konstateras att konsekvensbeskrivningarna i remissunderlaget redovisar ökade kostnader av engångskaraktär och tidsåtgång för tillståndshavarna för att implementera dessa föreskrifter.

Kärnkraftskommunerna konstaterar också att det av konsekvensbeskrivningarna framgår att författningsförslagen inte bedöms få några direkta effekter för kommuner och regioner. Föreskrifterna bedöms bidra till att skyddet mot skadlig verkan av joniserande strålning av såväl arbetstagare vid kärnkraftsreaktorerna som allmänhet och miljön i reaktorernas omgivning fortsatt upprätthålls och succesivt förbättras, vilket också kan ses som positivt för berörda räddningstjänster. Noteras att det i konsekvensbeskrivningen rörande konstruktion av kärnkraftreaktorer, punkten 3 B, första meningen, används ett nu utmönstrat begrepp i lagstiftningen, nämligen "landsting" i stället för det adekvata begreppet "region", som också används i övriga konsekvensbeskrivningar till författningsförslagen.

KSO vill också påtala att frågor rörande kärnkraft till sin natur är mycket tekniska och detta förhållande ställer särskilda krav på både myndigheterna och kraftindustrin när det gäller kommunikationen och dialogen med mottagaren. I synnerhet när det handlar om strålskydd och olika risker.

Kärnkraftskommunerna påtalar i olika sammanhang vikten av att tillsynsmyndigheten har tillräckligt med resurser för att kunna utöva sitt uppdrag på ett opartiskt, kompetent och förtroendefullt sätt och att det kan upprätthållas över tid. KSO ser det som mycket angeläget med myndighetens fortsatta säkerhets- och strålskyddsarbete för att en hög säkerhetsnivå ska upprätthållas även i framtiden.

KSO vill i det sammanhanget även betona vikten av långsiktig kompetensförsörjning på strålsäkerhetsområdet. Detta har också särskilt belysts av Strålsäkerhetsmyndigheten i samband med regeringsuppdraget om långsiktig kompetensförsörjning 2017/18, som nu bereds av regeringskansliet, i vilket också kärnkraftskommunerna har haft och fortsatt har möjlighet att delta genom SSM:s tidigare referensgrupp och nuvarande samverkansplattform med berörda parter.

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNA
SWEDISH MUNICIPALITIES
WITH NUCLEAR FACILITIES

Ted Lindquist, KSO- samordnare

Kärnkraftkommunernas Samarbetsorgan har i övrigt inga synpunkter på rubricerade förslag till föreskrifter.

KÄRNKRAFTKOMMUNERNAS SAMARBETSORGAN

Ted Lindquist
Samordnare/Gen.sekreterare
e.u.